1.2. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІГРАФА

ВИСНОВОК ПО ТЕСТУ «NO OPINION» («INCONCLUSIVE»): ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА МЕТОДИ, ТАКТИКИ, СПОСОБИ ВИРІШЕННЯ[1]

Гуральський В. Ю.

DOI: 10.53672/ej.5.2018.02[1] Check for updates

Анотація. Висновок «No Opinion» («Inconclusive») залишається для поліграфолога найнезручнішим результатом: тестування завершено, але встановити, правдиво чи неправдиво обстежуваний відповідав на запитання, неможливо, і цей підсумок ще треба пояснити замовникові. Гуральський В. Ю., поліграфолог із понад п'ятирічним стажем, ставить за мету з'ясувати причини такого висновку та запропонувати способи зменшити його частку. Автор виходить із гіпотези, що ймовірність невизначеного результату пов'язана з форматом тесту, адже в бальній оцінці кожного формату вже закладено певну похибку. Розмежовано три можливі підсумки числового аналізу поліграм: виявлену неправду (DI, SPR), відсутність ознак неправди (NDI, NSPR) і результат «немає думки». Причини останнього згруповано за трьома джерелами. З боку поліграфолога це погано опрацьовані релевантні й контрольні запитання, нез'ясовані мета тесту і мотив обстежуваного, формальна передтестова бесіда, неврахований емоційний і фізіологічний стан, пізно розпізнана протидія, порушення правил запису й ротації запитань, неврахування артефактів під час обрахунку (за правилом щонайменше трьох і не більше п'яти чартів одного формату). З боку обстежуваного вирішальними є навмисна та ненавмисна протидія, брак концентрації, приховування інформації та медичних протипоказань. Третя група пов'язана із самими методиками: спираючись на стандарти точності 2012 року та метааналіз Американської поліграфної асоціації 2011 року, автор показує, що статистичні пороги прийняття рішення свідомо допускають частку невизначених результатів (до 0,20), а найменша вона в однотемних тестах. Власний аналіз 1 500 тестових форматів дав 25,6 % висновків «Inconclusive» і 74,4 % однозначних; здебільшого для достовірного результату знадобилося п'ять чартів. Окреслено наслідки невизначеного висновку: затягування процедури, сумнів у результаті, підозра в протидії, недовіра замовника до компетентності фахівця. Завершують статтю десять практичних рекомендацій (повторне однотемне тестування, перевірка поліграм на артефакти, оцінювання лише реакцій у стандартному вікні, перегляд формулювань запитань), корисних для поліграфологів і судових експертів, які оцінюють висновки психофізіологічних досліджень.

Ключові слова: поліграф, психофізіологічне дослідження, висновок «Inconclusive», результат «No Opinion», числовий аналіз поліграм, протидія, передтестова бесіда, формат тесту, однотемний тест, артефакти, достовірність результату.

The "No Opinion" ("Inconclusive") Test Outcome: Theoretical Foundations, Methods, Tactics and Ways of Resolution

Huralskyi V. Yu.

Abstract. An inconclusive (no opinion) outcome is one of the most problematic results in polygraph practice: the examination has been completed, yet neither truthfulness nor deception can be established, and the examiner still has to explain the result to the client. Huralskyi V. Yu., a polygraph examiner with over five years of practice, examines why such outcomes occur and how their rate can be reduced. The working hypothesis links inconclusive results to the test format, since every numerical scoring system has a built-in margin of indeterminate decisions. The paper distinguishes three outcomes of numerical chart analysis (DI/SPR, NDI/NSPR and no opinion) and groups the causes of inconclusive results into three clusters. Examiner-related factors include poorly developed relevant and comparison questions, an unexplored test purpose and examinee motivation, a formal pretest interview, neglect of the examinee's emotional and physiological state, late detection of countermeasures, violations of recording and question rotation rules, and scoring errors caused by artefacts, given the rule of three to five charts per format. Examinee-related factors are deliberate and unintentional countermeasures, poor concentration and concealment of information or medical contraindications. Method-related factors follow from the 2012 accuracy standards and the 2011 American Polygraph Association meta-analysis: decision thresholds tolerate inconclusive rates of up to 0.20, and single-issue formats produce the fewest. The author's own analysis of 1,500 test formats found 25.6% inconclusive and 74.4% conclusive outcomes, with five charts usually needed for a definite result. Ten practical recommendations are offered, among them a repeated single-issue test, artefact checks, scoring only reactions within the standard response window and reformulation of questions.

Keywords: polygraph examination, inconclusive result, no opinion, numerical scoring, countermeasures, pretest interview, test format, single-issue test, artefacts, decision accuracy.

Вперше оприлюднено: *сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 15.07.2018; у номері — 31.10.2018; DOI:* ***10.53672/ej.5.2018.02***[1].

Повний текст

Текст статті.

Об'єктом дослідження в статті є висновок по тесту «No Opinion» або «Inconclusive», його теоретичні основи та способи отримання достовірного результату при проведенні психофізіологічних досліджень на поліграфі.

Предметом дослідження наукової праці є виявлення залежностей отриманих достовірних висновків проведеного дослідження від різноманітних факторів, що впливають на проведення дослідження та причин отримання результату по тесту «Inconclusive». Можливості впливу з боку поліграфолога при проведенні психофізіологічного дослідження на зниження відсотку вірогідності отримати результат «Inconclusive».

Ціль дослідження є розкриття можливостей удосконалення процесів проведення поліграфологічного дослідження в напрямку зменшення вірогідності отримання результату «Inconclusive». Аналіз та створення методичних порад для поліграфолога по зниженню вірогідності inconclusive та підвищення вірогідності отримання достовірного результату в тесті.

Гіпотеза — отриманий результат в тесті «No Opinion» або «Inconclusive» має причинно-наслідкові зв'язки з форматами, які використовує полігрфолог при проведенні

психофізіологічного дослідження. Оскільки достовірність отриманого результату по тесту залежить від математичного обрахунку (бальної оцінки) певного формату тесту в обрахунку якого вже закладено певна похибка отримання результату «No Opinion» або «Inconclusive».

Задачі дослідження - проводиться дослідження та перевірка зовнішніх факторів, як з боку тестованого так і з боку поліграфолога, що мають вплив на отримання достовірного результату в ході проведеного тесту. Виявлення умов та дослідження способів впливу на них, з метою усунення негативних факторів, що призводять до підвищення вірогідності отримання результату «Inconclusive». Створення методичних порад для зниження отриманих даних з висновком «No Opinion» або «Inconclusive».

При проведенні поліграфологічного тесту основною метою є отримання достовірного результату, що дасть можливість в тесті при використанні статистичних даних автономних фізіологічних реакцій, виявити вірогідність критеріїв правдивості чи неправдивості (брехні) відповідей на запитання. Але не завжди при проведенні поліграфологом психофізіологічного дослідження є можливість зробити однозначний та достовірний висновок по заданому питанню чи по самому проведеному тесту. Перш за все слід розібратися, що висновками по тесту можуть бути ухваленні рішення згідно фінального етапу числового обрахунку балів поліграм — числовий аналіз. Тобто це співвідношення фізіологічних відповідей з систематичним числовим розподілом, в поєднанні з правилами прийняття рішень за результатами поліграфологічного тестування. Проводиться для того щоб аналіз результатів поліграфологічного тестування був більш об'єктивним і стандартизованим.

В результаті числового обрахунку робиться один з висновків: неправда виявлена, брехня не виявлена та немає однозначного висновку «Inconclusive».

1. Висновок проведеного психофізіологічного дослідження в якому виявлено неправдивість відповідей тестованого:

«Deception Indicated» (DI) / неправда виявлена — критерій оцінки, яку застосовував поліграфолог, що дозволило йому зробити висновок, про не правдивість відповідей щодо релевантної проблеми, яка досліджувалась в ході тесту.

«Significant Physiological Responses» (SPR or SR) / значимі фізіологічні реакції — це назва, прийнята в програмах скринінгових поліграфологічних перевірок уряду США для позначення показників, відповідних до результату «Виявлена неправда» у тестах конкретної проблеми.

2. Висновок проведеного психофізіологічного дослідження в якому виявлено правдивість відповідей тестованого:

«No Deception Indicated» (NDI) / не виявлено брехні — критерій оцінки, яку застосовував поліграфолог, при аналізі критеріїв, які вказують на те, що тестований був правдивий щодо релевантної проблеми.

«No Significant Physiological Responses» (NSPR or NSR) / немає значимих фізіологічних реакцій — прийняте у федеральному уряді США формулювання для позначення результату поліграфологічної перевірки благонадійності, відповідної до результату NDI (не виявлено брехні) у тестах однієї проблеми.

3. Висновок проведеного психофізіологічного дослідження в якому неможливо прийняти однозначний висновок про правдивість чи неправдивість відповідей тестованого на поставлені запитання тесту.

«No Opinion» або «Inconclusive» / немає думки — результат психофізіологічного дослідження, в якому було закінчене тестування, але не була встановлена правдивість чи неправдивість відповідей, тому що фізіологічні дані були суперечливі, неадекватні, помилкові або перекручені. Результат «немає думки» за замовчуванням виникає завжди, коли не виконуються критерії ухвалення рішення про наявність брехні або наявність правди, у цьому випадку вони відносяться до встановлених порогів, що дозволяють ухвалити таке рішення. Альтернативним терміном є «невизначений результат» або «немає висновку».

Перш за все необхідно визначити, чи потрібно результат «Inconclusive» вважати помилкою при математичному обрахунку результату психофізіологічного дослідження. В ході дослідження теми «Inconclusive», встановлено основні причини виникнення результату по тесту «немає думки»: по вині чи по причині не доопрацювань поліграфолога, по вині тестованого та по вині методик, які використовувались в психофізіологічному дослідженні. При обробці статистичних даних проведених тестів, а також при проведенні опитування поліграфогів можна виділити основні групи факторів, що спричинюють отримання результату «Inconclusive» при проведенні психофізіологічних досліджень:

1. Отриманий результат «Inconclusive» по вині чи по причині не доопрацювань поліграфолога. Фактори, що впливають на отримання достовірних результатів тесту викликані помилками поліграфолога в ході проведення тесту, проведення неякісної предтестової бесіди або порушення протоколу предтестової бесіди. Слід виділити такі групи факторів впливу на результативність тесту:

1.1. Проблеми з типами запитань. В даному контексті слід розглядати, що поліграфологом не були опрацьовані питання релевантної або контрольної теми, що призвело до того, що тестований був не сконцентрований на питанні чи питаннях. Проблемою поганої деталізації релевантної тематики є те, що тестований в ході тесту не сконцентрувався на тій чи іншій події, що перевірялась поліграфологом. А отже не було усвідомлення, що даним питанням перевірялось. Якщо поліграфолог не провів якісну бесіду та не опрацював релевантну тематику, то в такому випадку тестований може відволікатися на широкий спектр питань в даній тематиці. Також проблемою може бути невірно сформульоване релевантне запитання, коли поліграфолог не врахував деталі пояснень тестованого в бесіді, що є причиною нерозуміння запитання або неоднозначності відповіді. Проблемою формулювання контрольних запитань можуть бути нечіткі формулювання, не обговоренна тематика, відсутність концентрації на певній події. Все це може призвести до того, що питання не буде мати тієї значимості, щоб виконати свою функцію і в результаті чого збільшується вірогідність отримати висновок «Inconclusive».

1.2. Неопрацьована ціль тесту, не виявленний мотив тестованного. Це може призвести, що тестований буде не сконцентрований взагалі в ході тестування, не розуміє навіщо задаються ті чи інші запитання. Тобто відсутність уваги тестованого веде до збільшення вірогідності отримати результату «Inconclusive». Якщо поліграфолог не опрацював мотив тестованого то це призводить до байдужості з боку тестованого до самої про-

цедури та до запитань, які йому задаються. Тестований ставиться до тесту, як до формальності, що може викликати подальші порушення в тесті з його боку.

1.3. Формальне проведення процедури тестування. Всі порушення протоколу предтестової бесіди збільшують вірогідність отримати «Inconclusive» в тесті. Відсутність інструкцій, пояснень етапів тестування, пояснень тих чи інших дій поліграфолога призводить до того, що тестований не розуміє що йому робити, починає порушувати правила чи навіть протидіяти.

1.4. Неопрацьований емоціональний стан тестованого. Підвищене негативне відношення тестованого, вплив з боку інших людей-детракторів, поради щодо проходження тестування (як позитивні так і негативні). Ці фактори призводять до того, що тестований має свою думку або негативне відношення, через що йому важко довіряти поліграфологу, що може призвести до ряду проблем: порушення інструкцій, протидія, приховування деталей, брехня, формальне ставлення до тесту, тощо. Таким чином стан тестованого призводить до його дій, що впливають на отримання достовірного результату в ході тестування.

1.5. Відсутність індивідуального підходу до тестованого. Не треба забувати, що кожна людина це індивідуальність. Поліграфолог в кожному тесті має враховувати індивідуальний емоційний, фізіологічний, когнетивний, поведінковий стан тестованого. Тобто необхідно врахувати фізіологічні особливості людини, чи можуть вони вплинути на отримання достовірного результату, оскільки є і абсолютні медичні протипоказання для проведення психофізіологічного дослідження. Враховуючи емоційний стан тестованого слід розуміти, що відсутність концентрації або уваги в тесті може бути викликано зовнішніми факторами — проблеми в особистому житті, наявність більш актуальних та важливих справ.

1.6. Своєчасно нерозпізнана протидія. Будь яка протидія прозводить до того, що неможливо якісно обрахувати результати тестування, а отже призводить до збільшення вірогідності отримати результат «Inconclusive». Або загальна протидія в ході психофізіологічного дослідження призводить до того, що поліграфолог має завершити тест з висновком «Inconclusive» по запитанням та робити висновок про протидію.

1.7. Помилки при проведенні форматів тестування. Будь які помилки призводять до зниження якості проведеного дослідження, а отже збільшують вірогідність отримання результату «Inconclusive», або взагалі може призвести до неможливості обрахунку та аналізу результатів дослідження. Впливають на зниження достовірності результатів порушення правил запису поліграм, невірна ротація питань, обрахунок реакцій поза вікном реакцій, обмовки, порушення часових інтервалів, невраховані артефакти, прийняття рішення без якісного обрахунку «на око», тощо. Слід враховувати, що сюди можна віднести і неуважність з боку поліграфолога.

1.8. Помилки при числовому аналізі результатів тестування. Найчастіше помилки в обрахунках викликані артефактами — процес, що не властивий об'єкту дослідження і спотворює результати дослідження. Ця зміна фонових показників, не пов'язаних зі стимулом. Оцінюються тільки реакції, однак якщо артефакти в поліграмах мають певну закономірність, їх можна прийняти як реакцію. Помилкою програмного обрахунку є то, що невраховані артефакти, які аналізуються програмою, що спотворюють результат. По-

милкою при обрахунку поліграфологом також є те, що поліграфолог не виявив та обраховував артефакт в результаті чого достовірність результатів тестування знижується. Артефакти на релевантні чи на контрольні запитання призводять до того, що поліграфолог має бракувати питання і не обраховувати його в данному чарті. Враховуючи правило, що мінімально має бути 3 чарта та не перевищувати 5 чартів тесту одного формату в обрахунок має братись як мінімум 3 чарти з якісними реакціями. Якщо після проведення максимальної кількості 5 чартів тесту поліграфолог не має змоги через велику кількість артефактів проаналізувати 3 якісних чарти, в такому випадку необхідно вказувати що не має можливості зробити достовірний висновок по зпитанню (Inconclusive), або має робити висновок про протидію з боку тестованого.

Також є випадки, коли після проведення мінімальної кількості чартів (3-х чартів) для аналізу отриманих результатів є змога зробити висновок о правдивості чи не правдивості по заданому питанню, але поліграфолог продовжив проводити тестування і подальший математичний обрахунок призводить до результату «Inconclusive».

2. Отриманий результат «Inconclusive» по вині тестованого. Фактори, що впливають на отримання достовірних результатів тесту, викликані порушеннями з боку тестованого, протидією. Виділяються такі групи факторів, що спричинюють результат «Inconclusive»:

2.1. Протидія - свідомі дії, спрямовані на те, щоб за результатами поліграфологічного тестування були зроблені помилкові висновки, або ж було неможливо зробити однозначні висновки. Визначити протидію можливо за атиповими реакціями: пов'язані атипові реакції з якимось одним питанням; повторюються вони в кількох чартах або по декількох каналах на один тип питань; спостерігається кілька типів атипових реакцій в зв'язку з окремим типом питань; реєстровані реакції розсинхронізовані.

Фізична протидія знижує можливість зробити однозначний висновок на 10%. Основні канали виявлення фізичного протидії: дихання і тремор. Ментальне протидія знижує можливість зробити однозначний висновок до 40% Основні канали виявлення ментального протидії: ЕДА. Говорити про фармакологічному протидії без пояснень з боку тестованого - не можна, оскільки важно сказати який канал виявляють дану протидію.

Слід розглядати 2 типи протидії, які знижують результативність тесту та призводить до результату «Inconclusive»: спрямована протидія та ненавмисна. Спрямована протидія — це навмисний зрив тестування, що спрямований на неможливість визначення правдивості чи не правдивості відповідей на питання, або на помилкові висновки по результатам тестування. Ненавмисна протидія — це недотримання правил тестування, або наміри допомогти поліграфу виявити правдивість відповідей, що призводять до порушень, артефактів та неможливості якісного обрахунку поліграм.

2.2. Відсутність концентрації в ході тестування. В більшості випадків викликане відсутністю мотиву проходження тесту, формальностей проходження тестування, відсутність відповідальності по отриманим результатам тесту, відсутність заінтересованості або наміри саботувати тест. Всі ці фактори призводять до того, що тестований не буде проявляти емоційні та когнітивні процеси, не буде включатися в процес тестування та ігнорувати правила проходження тестування. Деякі поліграфологи виділяють відсут-

ність або недостатність страху тестованого бути спійманим на брехні, що є причиною цього результату.

2.3. Приховування інформації. Є причиною відсутності рапорту, недовіри з боку тестованого до поліграфолога чи процедури тестування, відсутність мотивації, нерозуміння цілей тесті. Наслідком приховування інформації є некоректність формулювання питань або коли питання не відповідають поставленим цілям, все це призводить до зниження якості тесту та до отримання результату «Inconclusive».

2.4. Фізіологічні особливості тестованого. Проблема виникає в разі приховування з боку тестованого свого фізіологічного стану на день проведення тесту — не виконання правил, що призводять до неможливості проведення якісного тестування, або приховування абсолютних медичних протипоказань, що унеможливлюють проведення тесту взагалі. Якщо не враховувати стан здоров'я взагалі, або на момент проведення тесту, то це призводить до зменшення достовірності отримання результату по тесту.

3. Отриманий результат «Inconclusive» по вині методик, які використовувались в психофізіологічному дослідженні. Використовуючи ту чи іншу методику поліграфолог для отримання результату по тесту використовує числовий аналіз результатів поліграфологічного тестування. Числовий аналіз було введено, щоб прийнятий висновок по тесту був об'єктивним та стандартизованим.

В 2012 році було прийнято стандарти діяльності поліграфолога, які відповідають певним критеріям точності. В даних вимогах заявлено, що однотемного діагностичні опитування, повинні проводитися із застосуванням технік, забезпечують середній рівень точності критеріїв, рівний 0,90 або вище, з рівнем «Inconclusive», що складає 0,20 або нижче. Діагностичні опитування, що проводяться з використанням протоколу парного тестування, повинні забезпечувати середній рівень точності критеріїв, рівний 0,86 або вище, з рівнем «Inconclusive», що складає 0,20 або нижче. Опитування, проведені в слідчих цілях, повинні здійснюватися із застосуванням технік, що забезпечують середній рівень точності критеріїв, рівний 0,80 або вище, з рівнем «Inconclusive», що складає 0,20 або нижче. Таким чином, це вказує, що бальний аналіз передбачає статистичні бар'єри. В стандартизованих методиках, для зниження вірогідності виправдання брехні - «неправильний негативний результат» (помилка 2 типу), або звинувачення правдивого - «неправильний позитивний результат» (помилка 1 типу) в математичному обрахунку закладено отримання результату «No Opinion» або «Inconclusive». Точність всіх тестів залежить від двох видів діяльності: отримання достатнього обсягу діагностичної інформації і правильна інтерпретація цієї інформації. [1, с. 196]

Табл.1 Середнє значення (стандартні відхилення) і {95% довірчий інтервал} для правильних висновків (CD) та «Inconclusive» (INC) для обґрунтованих методів.

Доказові техніки / TDA-метод	**техніки парного тестування / TDA-метод**	**Слідчі техніки / TDA-метод**
Федеральний однокомпонентний/ ESS CD = 0,904 (0,032) {0,841 до 0,966} INC = 0,192 (0,033) {0,127 до 0,256}	**AFMGQT/ESS** CD = 0,875 (0,039) {0,798 до 0,953} INC = 0,170 (0,036) {0,100 до 0,241}	**AFMGQT/7-позиційний** CD = 0,817 (0,042) {0,734 до 0,900} INC = 0,197 (0,030) {0,138 до 0,255}

Однокомпонентний тест порівняння зон/ESS CD = 0,921 (0,028) {0,866 до 0,977} INC = 0,098 (0,030) {0,039 до 0,157}	**Однокомпонентний тест Бакстера/ Бакстер** CD = 0,862 (0,037) {0,787 до 0,932} INC = 0,196 (0,040) {0,117 до 0,275}	**CIT/Оцінка Лікка (Lykken)** CD = 0,823 (0,041) {0,744 до 0,903} INC = NA
IZCT/Горизонтальний CD = 0,994 (0,008) {0,978 до 0,999} INC = 0,033 (0,019) {0,001 до 0,069}	**Федеральний однокомпонентний/7-позиційний** CD = 0,883 (0,035) {0,813 до 0,952} INC = 0,168 (0,037) {0,096 до 0,241}	**DLST(TES)/7-позиційний** CD = 0,844 (0,039) {0,768 до 0,920} INC = 0,088 (0,028) {0,034 до 0,142}
MQTZCT/Матті (Matte) CD = 0,994 (0,013) {0,968 до 0,999} INC = 0,029 (0,015) {0,001 до 0,058}	**Федеральний ZCT / 7-позиційний** CD = 0,860 (0,037) {0,801 до 0,945} INC = 0,171 (0,040) {0,113 до 0,269}	**DLST(TES)/ESS** CD = 0,858 (0,037) {0,786 до 0,930} INC = 0,090 (0,026) {0,039 до 0,142}
Юта ZCT DLT / Юта CD = 0,902 (0,031) {0,841 до 0,962} INC = 0,073 (0,025) {0,023 до 0,122}	**Федеральний ZCT / 7-позиційний доказовий** CD = 0,880 (0,034) {0,813 до 0,948} INC = 0,085 (0,029) {0,028 до 0,141}	-
Юта ZCT PLT / Юта CD = 0,931 (0,026) {0,879 до 0,983} INC = 0,077 (0,028) {0,022 до 0,133}	-	-
Юта ZCT комбінований / Юта CD = 0,930 (0,026) {0,875 до 0,966} INC = 0,107 (0,028) {0,048 до 0,165}	-	-
Юта ZCT CPC-RCMP Серія A / Юта CD = 0,939 (0,038) {0,864 до 0,999} INC = 0,185 (0,041) {0,104 до 0,266}	-	-

В табл. 1 вказано вказана невиважена точність критеріїв і рівень «Inconclusive» по кожному методу. Поєднання всіх обґрунтованих методів продемонструвало рівень точності критеріїв 0,869 (0,036), за винятком «Inconclusive». Довірчий інтервал 95% склав від 0,798 до 0,940. Средній рівень результатів з «Inconclusive» склав 0,128 (0,030) з довірчим 95% інтервалом від 0,068 до 0,187. Аналізуючи статистичні дані, слід виділити, що найменша вірогідність отримання результату «No Opinion» або «Inconclusive» при проведенні психофізіологічного дослідження з використанням форматів однотемних тестів.[1, с. 235]

Але слід зазначити, що вірогідність отримати результат «Inconclusive» буде збільшуватись при використанні форматів психофізіологічного дослідження в яких бальна оцінка для прийняття рішення при обрахунку отриманих даних є вищим.

Табл. 2 Критерії обрахунку та зміна відсотку «Inconclusive».

Розглядаючи статистику по форматам - достовірність даних, точність та «No Opinion» або «Inconclusive» було проведенно власне дослідження в якому було проаналізовано вибірку в 1 500 тестових форматів та отримано такі результати.

1. Результативність:

З проаналізованих 1 500 тестових форматів встановлено, що в 25,6% тестових форматів отримано висновок «No Opinion» або «Inconclusive». Інші формати, що склали 74,4% мають достовірний результат, що свідчить про правдивість відповідей чи виявлення брехні при відповіді на запитання (діаграма 1.).

Діаграма 1. Результати за аналізом проведених тестів тестування (1 500 форматів)

2. Кількість проведених чартів для отримання достовірного результату:

Результати, що наведені в діаграмі 2 вказують на те, що в більшості випадків для отримання достовірного результату було проведено 5 чартів.

Діаграма 2. Кількість проведених чартів для отримання результату.

3. Протидіяв ході тестування:

При аналізі результативності тестових форматів не всі тести були якісними для обрахунку, оскільки на обрахунок впливала протидія з боку тестованого. Для аналізу брались такі показники, як наявність протидії, відсутність протидії, а при аналізі маргінальних реакцій важко встановити, чи була протидія в ході проведення психофізіологічного дослідження.

Діаграма 3. Протидія в аналізі проведених тестових форматів.

Розглянувши основні причини, внаслідок яких виникає «No Opinion» або «Inconclusive» при проведенні психофізіологічного дослідження, слід визначити, як це впливає на процес проведення тесту, на підведення висновків по тесту та надання результату замовнику тестування. Можна визначити основні наслідки (проблеми), до чого призводить «Inconclusive» по тесту:

1. Збільшення кількості часу проведення тесту. Це пов'язано з тим, що поліграфолог витрачає час на перевірку отриманого висновку по запитанню, на аналіз причин, що призвели до такого висновку, на аналіз протидії, підбір подальшої тактики перевірки питання, тощо.

2. Невпевненість в результаті по тесту. Оскільки «Inconclusive» не дозволяє прийняти однозначного висновку, це призводить до сумнівів в правильності дій поліграфолога, в достовірності математичного обрахунку, в відсутності зовнішніх факторів, що вплинули на тестування.

3. Підозри на протидію з боку тестованого в ході проведення тестування. Оскільки в ході тесту не аналізуються артефакти, це призводить до того, що при великій кількості порушень виникають підозри на спрямовану протидію та наміри зірвати тестування з боку тестованого.

4. Сумніви з боку замовника тестування. При доведенні загального результату по тесту «Inconclusive» у замовника можуть виникати сумніви в компетентності поліграфолога, в достовірності висновку взагалі, підозри на домовленість тестованого та поліграфолога, тощо.

Рекомендації для проведення тестування та при проведенні математичного обрахунку поліграм, коли поліграфолог може вплинути на зменшення вірогідності отримання результату «Inconclusive»:

1. Проведення повторного тесту для перевірки запитання по якому отримано «Inconclusive». Підбір формату, який найкраще підходить для перевірки, вданому випадку проведення однотемного тестування по конкретрій темі, яка була оцінена в «Inconclusive».

2. Дотримання правил тестового формату (структура тесту, ротація питань, тестований відповідає "ні" на питання, часовий інтервал між пред'явленням і питаннями, тощо).

3. Оцінити наскільки фізіологічний стан тестованого адекватний та дозволяє проводити тестування (виключити направлену протидію, недиференційовані реакції, втому, відсутність концентрації).

4. Перевірити поліграми на наявність артефактів, в тому числі не зазначених. Та внести їх в лист обрахунку.

5. Переконатися, що ми оцінюємо тільки реакцію, а не відновлення каналів. Для того щоб реакцію можна було взяти в обрахування канал повинен бути стабільним 3 цикли і більше. Також, не беруться в обрахування реакції при наявності на поліграмах безлічі неспецифічних реакцій і вторинної хвилі будь-якого типу.

6. Для кожної системи оцінки є стандартне вікно реакції. Якщо реакція почалася до або після - це реакція не на питання, ми точно не знаємо, що її спровокувало - такі реакції ми також виключаємо з обрахунку.

7. Оцінювати КГР можна, якщо його значення знаходиться в діапазоні від 50 до 500 Ом. Все, що вище або нижче даного діапазону оцінювати не рекомендується.

8. Не можна робити висновок по питанню, якщо по ньому недостатньо чистих чартів (повинно бути мінімум 3 чистих чарту).

9. Проведення перевірки запитання по якому отримано висновок «Inconclusive». Аналіз попереднього тесту та визначання пріоритетного нового тестового формату, яким має проводитись перевірка «Inconclusive».

10. Підбір повторних запитань. Проводиться після аналізу попереднього тесту, визначаються фактори, які вплинули на отримання «Inconclusive» по тесту. Завдання поліграфолога полягає у визначенні найкращих питань для цього конкретного тесту. Питання, які є складними або неоднозначними, часто створюють плутанину в свідомості тестованого про те, яка частина цього питання становить найбільшу небезпеку для нього. Необхідно формулювати релевантну тематику, таким чином, щоб питання було чітким, зрозумілим для тестованого і відповідало цілям попереднього тесту. При формулюванні контрольної тематики слід визначитись з типом контрольних запитань та вибрати якісні питання.

Список використаної літератури:

1. Американская полиграфическая ассоциация (2011). Мета-анализ критериев точности обоснованных полиграфических техник [Электронная версия], с адреса http://www.polygraph.org.

2. Крапол, Д. Дж. (Krapohl, D. J.) (2002). Краткий отчет: Обновленная информация по объективной системе оценки. Полиграф, 31, 298-302.

3. Дональд Крапол Марк Хендлер і Ширлі Штурм (2012) Термінологічний довідник з інструментальної психофізіологічної детекції брехні (PDD) 3 — видання.

4. James R. Wygan (2005) Scoring Cutoffs - Picking The Best. Polygraph, 34, 86 — 102.

5. Vance V. MacLaren & Donald J. Krapohl (2005) Objective assessment of comparison question polygraphy.

Аннотация: *Для полиграфологов всегда остается актуальная тема вывод по тесту «No Opinion» или «Inconclusive», поскольку возникает вопрос, почему нет возможности сделать однозначный вывод, и что это означает. Вывод «No Opinion» - означает ли это, что тестируемый ответил на заданный вопрос правдиво или скрыл какую-то информацию и соврал. В данной статье раскрывается суть понятия «No Opinion» или «Inconclusive», какие причины повлияли на тест и привели к такому выводу. Дается оценка факторов, которые негативно влияют в ходе тестирования на получение достоверного результата психофизиологического исследования. Также даются методические рекомендации, как можно работать с такими результатами и как получить достоверный результат в итоге. В данной статье проанализированы статистические данные, о том какой формат является более надежным и имеет меньший процент получения вывода по тесту «No Opinion» или «Inconclusive». С какими проблемами сталкивается полиграфолог при выводе «No Opinion» или «Inconclusive» и доведении данного результата заказчику тестирования.*

Анотація: *Для поліграфологів завжди залишається актуальною темою висновок по тесту «No Opinion» або «Inconclusive», оскільки виникає питання, чому немає можливості зробити однозначний висновок, і що це означає. Висновок «No Opinion» - чи означає це, що тестований відповів на поставлене запитання правдиво чи приховав якусь інформацію і збрехав. В даній статті розкривається суть поняття «No Opinion» або «Inconclusive», які причини вплинули на тест і привели до такого висновку. Дається оцінка факторів, які негативно впливають в ході тестування на отримання достовірного результату психофізіологічного дослідження. Також даються методичні рекомендації, як можна працювати з такими результатами і як отримати достовірний результат в підсумку. В даній статті проаналізовані статистичні дані, про те який формат є більш надійним і має менший відсоток отримання висновку по тесту «No Opinion» або «Inconclusive». З якими проблемами стикається поліграфолог при висновку «No Opinion» або «Inconclusive» і доведенні цього результату замовнику тестування.*

Abstract: *For polygraph examiners, there is always a topical issue on the "No Opinion" or "Inconclusive" test, since the question arises why it is impossible to draw an unambiguous conclusion, and what this means. The conclusion is "No Opinion" - does this mean that the test person answered the question truthfully or concealed some information and lied. This article reveals the essence of the concept of "No Opinion" or "Inconclusive", what reasons influenced the test and led to this conclusion. An evaluation of the factors that negatively influence during the testing for obtaining a reliable result of psychophysiological research is given. Also, methodical recommendations are given, how it is possible to work with such results and how to obtain a reliable result in the end. This article analyzes statistical data about which format is more reliable and has a lower percentage of the output of the "No*

Opinion" or "Inconclusive" test. What are the problems faced by the polygraph examiner in the derivation of "No Opinion" or "Inconclusive" and bringing this result to the testing customer.

References

1. Huralskyi V. Yu. Vysnovok po testu "No Opinion" ("Inconclusive"): teoretychni osnovy ta metody, taktyky, sposoby vyrishennia [The "No Opinion" ("Inconclusive") Test Outcome: Theoretical Foundations, Methods, Tactics and Ways of Resolution]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2018. Vol. 3, No. 5 (17). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.5.2018.02. URL: https://expertize-journal.org.ua/detektor-lzhi-poligraf/880-guralskij-v-yu-visnovok-po-testu-no-opinion-inconclusive-teoretichni-osnovi-ta-metodi-taktiki-sposobi-virishennya (onovlena versiia vid 08.11.2026). [in Ukrainian].